بیست‌وهشت رنگ برای نی

آثاری از دوره‌ی قاجار تا پهلوی اول

بازسازی و آوانگاری

زمان خیری

دیسکوگرافی

محمدرضا شرایلی

مؤسسه‌ی فرهنگی ـ هنری ماهور

تهران ۱۴۰۳

برای دریافت اجرای صوتی ضبط‌ها QR code را اسکن کنید.

فهرست

پیش‌گفتار ۷

شرح مراجع صوتی قطعات ۱۰

فهرست صفحه‌شناسی مراجع قطعات این مجموعه ۱۲

فهرست قطعات

۱. رنگ ماهور ۱۵

۲. رنگ ماهور ۱۷

۳. رِنگ شور (از اُپِرت الهه) ۲۰

۴. رِنگ ابوعطا ۲۲

۵. رنگ ابوعطا ۲۴

۶. ضربی ابوعطا ۲۶

۷. تصنیف گیلک و رنگ ۲۷

۸. رنگ گیلکی ۲۹

۹. رِنگ دشتی ۳۲

۱۰. رنگ دشتی ۳۳

۱۱. رنگ دشتی ۳۴

۱۲. رنگ بیات ترک ۳۶

۱۳. رنگ بیات ترک ۳۸

۱۴. رنگ بیات ترک ۴۰

۱۵. رنگ افشاری ۴۱
۱۶. رنگ سه‌گاه ۴۲
۱۷. رنگ سه‌گاه ۴۳
۱۸. [رِنگ] اُزُن دره (شوشتری) ۴۴
۱۹. رنگ شوشتری ۴۷
۲۰. رنگ شوشتری ۴۹
۲۱. ضربی شوشتری ۵۰
۲۲. [رِنگ] بیداد ۵۱
۲۳. رنگ بیات اصفهان (۱) ۵۳
۲۴. رنگ بیات اصفهان (۲) ۵۵
۲۵. رنگ بیات اصفهان (دکتر ریاضی‌دان) ۵۶
۲۶. رنگ بیات اصفهان ۵۷
۲۷. رنگ چهارگاه ۵۹
۲۸. رنگ چهارگاه ۶۱

پیشگفتار

اثری که پیش روی شماست مجموعه‌ی ۲۸ رنگ و ضربی قدیمی از ساخته‌های آهنگسازان و نوازندگان صاحب‌نام ایران از اواخر دوره‌ی قاجار تا پهلوی اول است که برای سازهای ایرانی انتخاب، آوانگاری و تنظیم شده است. هر چند این مجموعه در ابتدا به منظور استفاده کلیه‌ی سازهای ایرانی تهیه شد، اما در ادامه با رویکرد تخصصی برای استفاده‌ی نوازندگان نی منتشر گردید. اینکه فقدان قطعات ضربی، به ویژه رِنگ، برای ساز نی بیش از دیگر سازها طی سالیان گذشته تا به امروز احساس می‌شود و نوازندگان و هنرجویان از دیرباز برای آموزش و اجرای قطعات ضربی به دلیل نبود آثار موسیقایی مکتوب از ضربی‌ها و دست‌نوشته‌های سازهای دیگر چون تار استفاده می‌کنند، تأمل‌برانگیز بوده و هست. در سال‌های گذشته با تلاش و همت استادان و مؤلفان، بسیاری از این کاستی‌ها جبران شده اما هنوز نیاز به کار و پژوهش بیشتر ضروری می‌نماید.

در این راستا علی‌رغم رویکرد پژوهشی و آموزشی مجموعه‌ی مکتوب پیش رو، سعی بر آن شد بخش شنیداری نیز به طور مستقل در اختیار مخاطبان و دوستداران موسیقی ایرانی قرار گیرد تا از منظر زیبایی‌شناسانه و شنیداری «تنوع در گونه‌ی رِنگ» همگان نیز استفاده کنند. برخی آثار به دلیل آسیب‌دیدگی و مخدوش‌بودن نمونه‌ی صوتی، در تدوین نهایی جملات، نیاز به بازسازی داشتند که این مهم با بررسی حرکت ملودی و برقراری ارتباط و اتصال و قرینه‌سازی جملات ترمیم و به منظور آوانگاری تکمیل شد. در پایان ذکر این نکته را ضروری می‌دانم که کلیه‌ی آثار این مجموعه، توسط دوست هنرمند و موسیقی‌شناس محمدرضاشرایلی از مجموعه‌ی شخصی ایشان و سایر منابع آرشیوی گردآوری شده و با بیشترین محبت در تمام مدت انجام این پروژه در اختیارم قرار داشت. از حضور و زحمات بی‌دریغ وی در طول انجام این مجموعه کمال سپاسگزاری را دارم. از همکار هنرمند سرکار خانم فریده رضایی و همینطور دوست و شاگرد توانمندم جناب آقای سهیل قدمی بابت نت‌نویسی رایانه‌ای کتاب نیز تشکر می‌کنم. بی‌شک بدون لطف همیشگی جناب آقای سیدمحمد موسوی، مدیر محترم انتشارات ماهور این مجموعه به شکل کنونی آراسته‌ی طبع نمی‌شد که بدین‌وسیله قدرداری خود را از همراهی و همیاری ایشان ابراز می‌دارم.

زمان خیری
پاییز ۱۴۰۳